

Komentarz Ośrodka Badań Azji Centrum Badań nad Bezpieczeństwem Akademii Sztuki Wojennej

Komentarz nr 35/2020; data złożenia: 20 listopada 2020

Obrady Piątego Plenum XIX Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin. Kwestie wewnętrzne i implikacje międzynarodowe

W dniach 26-29 października br. w Pekinie miały miejsce obrady Piątego Plenum XIX Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin (KC KPCh). Głównym rezultatem wydarzenia było opublikowanie projektu nowego Planu Pięcioletniego (2021-2025) oraz wyznaczenie długoterminowych celów rozwoju do roku 2035. Motywami przewodnimi tegorocznych obrad było dążenie do większej niezależności w wymiarze gospodarczym i technologicznym (tzw. „podwójny obieg” oraz „technologiczna samowystarczalność”); zwiększanie innowacyjności chińskiej gospodarki; modernizacja przemysłowo-wojskowa i walka z nierównym rozwojem obszarów wiejskich i miejskich oraz wynikającymi z tego problemami społecznymi. W wymiarze międzynarodowym przekaz KC skoncentrował się na umniejszaniu problemu pogarszającego się wizerunku Chin i przedstawianiu obecnego kryzysu jako „okna możliwości”. Innymi słowy rząd w Pekinie chce podtrzymać wizję, w której niekorzystna sytuacja globalna może posłużyć za dodatkowy impuls do rozwoju pomimo piętrzących się wyzwań, jak np. pogłębiająca się rywalizacja strategiczna z USA czy coraz bardziej asertywna polityka Brukseli wobec Pekinu. Przesłanie oficjalnego komunikatu podsumowującego obrady Piątego Plenum jest jasne: pomimo braku bezpośrednich odniesień do konfliktu z USA, Chiny w najbliższej przyszłości skupią się na rozwoju wewnętrznym, aby ograniczyć negatywne efekty zaostrzającej się rywalizacji z Waszyngtonem zarówno w wymiarze

gospodarczym, jak i strategicznym. Wielowymiarowość wyzwań stojących przed chińskimi rządzącymi może jednak częściowo uniemożliwić lub przynajmniej spowolnić realizację tych planów.

Znaczenie i oficjalne rezultaty

W dniach 26-29 października br. w Pekinie miały miejsce obrady Piątego Plenum XIX Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin (KC KPCh). Sesje plenarne KC zwyczajowo odbywają się raz do roku (lub dwa razy w latach tuż przed i po zjazdach KPCh), bierze w nich udział kierownictwo wysokiego szczebla, a ich ogólna tematyka jest z góry ustalona. Zgodnie z nieformalnym kalendarzem wewnętrznym KPCh, Piąte Plenum skupia się na ocenie dokonań i wyznaczaniu kolejnego Planu Pięcioletniego, czyli dokumentu określającego średnioterminowe cele KPCh¹. Model ten wzorowany był początkowo na sowieckich rozwiązaniach i skupiał się na wyznaczaniu ilościowych celów przemysłowych i rolniczych. Po śmierci Mao tzw. „pięciolatki” zmieniły stopniowo charakter – obecnie są to dokumenty ogólnikowo określające najważniejsze krajowe cele makroekonomiczne i społeczne².

Dwa najważniejsze elementy tegorocznych obrad to publikacja projektu czternastego Planu Pięcioletniego na lata 2021-2025 oraz długoterminowych celów rozwoju do roku 2035³. Całokształt założeń tego projektu został zarysowany w oficjalnym komunikacie opublikowanym tuż po zakończeniu obrad. Wyszczególniono w nim kilkanaście priorytetowych obszarów rozwoju, w tym m.in. innowacje, modernizację przemysłu, wzmocnienie rynku wewnętrznego, rozwój obszarów wiejskich i rolnictwa, koordynację rozwoju międzyregionalnego, ochronę środowiska czy poprawę bezpieczeństwa wewnętrznego. Jak widać, są to cele nakierowane na rozwój wewnętrzny Chińskiej Republiki Ludowej (ChRL). Jednym z głównych filarów, który ma zapewnić ich osiągnięcie będzie tzw. strategia „podwójnego obiegu”: trzonem rozwoju ma być rynek wewnętrzny („krajowy obieg”), natomiast „międzynarodowy obieg” będzie pełnił funkcję pomocniczą. Innymi słowy Chiny mają skupić się na budowaniu przewagi konkurencyjnej w większym oparciu o rynek wewnętrzny i dążeniu do samowystarczalności, zarówno w wymiarze gospodarczym, jak strategicznym. W opublikowanym po Piątym Plenum oficjalnym

komunikacie brak jednak szczegółów odnośnie implementacji tej strategii. Pojawia się one prawdopodobnie na późniejszym etapie, gdyż opublikowany obecnie projekt w najbliższych miesiącach przejdzie wewnętrzną ewaluację w strukturach partyjno-rządowych, a końcowa wersja zostanie zatwierdzona na wiosnę 2021 r. po kolejnych obradach Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (OZPL). Można liczyć się więc z pewnymi korektami, natomiast ogólny ton wyznaczony nowej „pięciolatce” przez kierownictwo KPCh zasadniczo nie powinien ulec zmianie.

Kwestie wewnętrzne

Treść opublikowanych ustaleń wskazuje na postępujący zwrot do wewnątrz. Ma to związek zarówno ze strukturalnymi problemami ChRL, jak i ze zmieniającym się na niekorzyść Pekinu środowiskiem międzynarodowym. Tegoroczna sesja plenarna KC KPCh odbyła się w wyjątkowo kryzysowych okolicznościach: spowalniająca gospodarka, pandemia COVID-19 oraz nieustannie pogarszające się relacje z Waszyngtonem i jego państwami sojuszniczymi sprawiają, że chińskie przewodnictwo musi podejmować decyzje pod dużą presją. Wewnętrzny model rozwoju Chin również powoli wypala się, a rząd w Pekinie szuka nowych motorów wzrostu. Można je znaleźć w projekcie nowego Planu Pięcioletniego. Chodzi m.in. o postawienie na innowacje i całościową modernizację przemysłu, rolnictwa oraz armii. Dążenie do „technologicznej niezależności i samowystarczalności” (科技自立自强, *keji ziliziqiang*) – fraza wcześniej sporadycznie pojawiająca się w oficjalnym przekazie – teraz wydaje się urastać do rangi słowa klucza⁴. Dążenie do prymatu technologicznego przez innowacje jest echem wcześniejszych projektów KPCh, jak np. *Made in China 2025*, których promocja ostatnimi czasy osłabła, ale ich realizacja jest dalej wdrażana. Chociaż najnowsza „pięciolatka” nie wymienia z nazwy najbardziej kluczowych technologii, z wcześniejszych dokumentów można wnioskować, że chodzi o półprzewodniki, sztuczną inteligencję, big data czy szeroko pojętą branżę telekomunikacyjną⁵. W ostatnich latach rząd w Pekinie uzmysłowił sobie skalę własnej zależności od komponentów produkowanych przez amerykańskie, europejskie, japońskie czy południowokoreańskie firmy. Tym samym dążenie do technologicznej

samowystarczalności zyskuje również wymiar strategiczny. Nacisk na te kwestie nie jest nowością w ChRL – tematyka ta jest poruszana od lat, ale obecnie wybrzmiewa zdecydowanie mocniej.

Nowy Plan Pięcioletni wskazuje również na najbardziej palące problemy Chin, jak np. rosnące nierówności majątkowe oraz rozwojowe między obszarami wiejskimi i miejskimi czy niedostatecznie rozwinięte mechanizmy zarządzania oraz opieki społecznej. Jednocześnie widać, że chińskie przywództwo w dalszym ciągu zmierza w kierunku rozwoju nakierowanego bardziej na jakość, a nie ilość. Projekt nowej „pięciolatki” nie określa celów wzrostu PKB zarówno na najbliższe pięć lat, jak i w perspektywie do 2035 r. Z jednej strony podkreśla się mierzalne osiągnięcia planu z lat 2016-2020, jak np. to, że w tym przedziale czasowym chińskim władzom udało się wyciągnąć z biedy 55,75 mln ludzi oraz stworzyć 60 mln nowych miejsc pracy w obszarach miejskich⁶. Zadeklarowano również, że do końca br. 1,3 mld obywateli ChRL zostanie objętych podstawowym ubezpieczeniem zdrowotnym, a miliard otrzyma emerytury⁷. Z drugiej strony w komunikacie nie wspomniano np. o danych, które sam premier Li Keqiang przytoczył na wiosnę br. i z których wynika, że w 70 tys. chińskich gospodarstw domowych ponad 600 mln osób (czyli ok. 43% populacji) w dalszym ciągu żyje za ok. 140 dolarów miesięcznie⁸. Z tej perspektywy widać, że chociaż postępy w walce z absolutnym ubóstwem w ChRL są faktem, w dalszym ciągu znaczna część chińskiego społeczeństwa żyje w biedzie. Podobnie z tworzeniem nowych miejsc pracy: chociaż oficjalne liczby z komunikatu brzmią imponująco, nie uwzględniają one wzrostu bezrobocia, m.in. po pierwszej fali pandemii COVID-19.

Warto również zwrócić uwagę, że większość „pięciolatek” z ostatnich dekad nie wykraczała poza określone ramy czasowe (np. te z 2005, 2010 czy 2015 r.⁹), chociaż nie było to też regułą (plan z 1995 r. wskazywał na cele do 2010 r.¹⁰). Dla niektórych sygnał o rozszerzeniu ram czasowych najnowszego planu do roku 2035 wskazuje na potencjalny horyzont czasowy rządów Xi Jinpinga, który w 2018 r. zniósł limit kadencyjności na stanowisku przewodniczącego kraju¹¹. Nie wiadomo, czy okaże się to prawdą, ale wskazuje to niemniej na niesłabnące ambicje obecnego przywódcy ChRL.

Implikacje międzynarodowe

Ogólny wydźwięk oficjalnego komunikatu z Piątego Plenum można pośrednio odczytać jako chińską diagnozę długoterminowych zmian w przestrzeni międzynarodowej¹². Jest ona w dużej mierze pesymistyczna – zakłada, że mamy obecnie do czynienia ze „zmianami niespotykanymi od stulecia”, a ład międzynarodowy jest coraz bardziej chaotyczny¹³. Jednocześnie rząd w Pekinie nakreśla wizję, w której trudne warunki stanowią „okno możliwości” i dodatkowy impuls do rozwoju dla ChRL. Ta strategia retoryczna KPCh znana jest jako „obracanie żałoby w powód do świętowania” (丧事当喜事办, *sangshi dang xishi ban*)¹⁴. Jest ona używana w momentach kryzysowych, żeby odwrócić uwagę od powagi sytuacji oraz potencjalnej krytyki. Tak np. spowalniająca gospodarka staje się „okazją do skupienia się na jakościowym wzroście”, a pogarszający się wizerunek Chin na świecie to „okazja do promocji rządów KPCh”¹⁵.

Jeśli chodzi o gospodarczy wymiar współpracy ChRL ze światem zewnętrznym, nic nie wskazuje, aby długo wyczekiwane przez zachodnie państwa otwarcie chińskiego rynku miało mieć miejsce w najbliższym czasie. W komunikacie z Piątego Plenum brakuje również tematów takich jak reforma wielkich przedsiębiorstw państwowych i własności gruntów oraz walka z zadłużeniem czy problemami demograficznymi¹⁶. Również flagowy projekt międzynarodowy Xi Jinpinga, czyli Inicjatywa Pasa i Szlaku, został niemalże pominięty w oficjalnym przekazie tegorocznej sesji plenarnej KC. Wspomniano o nim jedynie dwa razy: w opisie osiągnięć poprzedniej „pięciolatki” oraz we fragmencie przedstawiającym planowane otwarcie na świat zewnętrzny i tzw. współpracę o charakterze win-win w nadchodzących latach¹⁷. Może wskazywać to, że Inicjatywa Pasa i Szlaku zejdzie na drugi plan w chińskiej polityce w najbliższych latach ze względu na zarówno wewnętrzne ograniczenia chińskiej gospodarki, jak i niesprzyjającą sytuację międzynarodową (również w kontekście pandemii)¹⁸. Niewykluczony jest również sektorowy rozwój tego projektu, np. z naciskiem na tzw. „Zdrowotny Jedwabny Szlak”, czyli promocję chińskich rozwiązań w walce z COVID-19 (np. pod postacią sprzedaży chińskich szczepionek).

Reasumując, zauważalna jest postępująca wsobność chińskiej polityki w obliczu piętrzących się wyzwań wewnętrznych i zewnętrznych. Całokształt planów krótko-

i średnioterminowych wskazuje również, że chińscy przywódcy nie spodziewają się, aby obecne problemy miały szybko zniknąć. Widoczne są rosnące ambicje mocarstwowe podparte pesymistycznym oglądem sytuacji międzynarodowej. Jednocześnie nadmierne asertywny ton może ukrywać niepewność chińskich władz co do słuszności podejmowanych obecnie kroków.

Alicja Bachulska – analityczka ds. polityki Chin w Ośrodku Badań Azji

---

¹ William C. McCahill Jr., *Plenum Means Full. How the October "Fifth Plenum" Filled China's Agenda*, NBR, 6.11.2020, <https://www.nbr.org/publication/plenum-means-full-how-the-october-fifth-plenum-filled-chinas-agenda/> [dostęp: 18.11.2020].

² William C. McCahill Jr., *Plenum Means Full...*

³ Pełna chińska nazwa tych planów to:

《中共中央关于制定国民经济和社会发展第十四个五年规划和二〇三五年远景目标的建议》， czyli w wolnym tłumaczeniu „Propozycje Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin odnośnie sformułowania czternastego krajowego pięcioletniego planu rozwoju gospodarczego i społecznego oraz długoterminowych celów do roku 2035”. Więcej na ten temat można znaleźć w oficjalnym komunikacie opublikowanym na portalu agencji prasowej Xinhua tuż po zakończeniu obrad:

《中国共产党第十九届中央委员会五次全体会议公报》 (*Komunikat z Piątego Plenum XIX Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin*), Xinhua, 29.10.2020, http://www.xinhuanet.com/politics/2020-10/29/c_1126674147.htm [dostęp: 18.11.2020].

⁴ David Bandurski, *Insights from the Fifth Plenum*, China Media Project, 29.10.2020, <https://chinamediaproject.org/2020/10/29/insights-from-the-fifth-plenum/> [dostęp: 18.11.2020].

⁵ Shannon Tiezzi, *China's Fifth Plenum: What You Need to Know*, The Diplomat, 29.10.2020, <https://thediplomat.com/2020/10/chinas-fifth-plenum-what-you-need-to-know-2/> [dostęp: 18.11.2020].

⁶ Jude Blanchette, Scott Kennedy, *China's Fifth Plenum: Reading the Initial Tea Leaves*, CSIS, 30.10.2020, <https://www.csis.org/analysis/chinas-fifth-plenum-reading-initial-tea-leaves> [dostęp: 19.11.2020].

⁷ Jude Blanchette, Scott Kennedy, *China's Fifth Plenum...*

⁸ Li Qiaoyi, *600m with \$140 monthly income worries top*, Global Times, 29.05.2020, <https://www.globaltimes.cn/content/1189968.shtml> [dostęp: 20.11.2020].

⁹ David Bandurski, *Insights from the...*

¹⁰ Charles Parton OBE, *Marching On: China's Economic Plans and Visions After the Fifth Plenum*, RUSI, 11.11.2020, <https://rusi.org/commentary/marching-china-economic-plans-and-visions-after-fifth-plenum> [dostęp: 20.11.2020].

¹¹ David Bandurski, *Insights from the...*

¹² Jude Blanchette, Scott Kennedy, *China's Fifth Plenum...*

¹³ Tekst oficjalnego komunikatu opisanego w trzecim przypisie tego tekstu wskazuje, że obecny ład międzynarodowy przechodzi „poważne zmiany, których nie widziano od stulecia”

(当今世界正经历百年未有之大变局).

¹⁴ *Early Analysis of the CCP Fifth Plenum*, SinInsider, 1.11.2020, <https://sinoinsider.com/2020/11/early-analysis-of-the-ccp-fifth-plenum/> [dostęp: 19.11.2020].

¹⁵ *Early Analysis of...*

¹⁶ Charles Parton OBE, *Marching On: China's...*

¹⁷ 《中共中央关于制定国民经济和社会发展第十四个五年规划和二〇三五年远景目标的建议》 (*Komunikat z Piątego Plenum XIX Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin*), Xinhua, 29.10.2020, http://www.xinhuanet.com/politics/2020-10/29/c_1126674147.htm [dostęp: 18.11.2020].

---

¹⁸ Sara Berloto, *China's Belt and Road Initiative after the 5th Party Plenum: What Lies Ahead?*, ISPI, 6.11.2020, <https://www.ispionline.it/en/publicazione/chinas-belt-and-road-initiative-after-5th-party-plenum-what-lies-ahead-28172> [dostęp: 20.11.2020].

Asia Research Centre Commentary

Centre for Security Studies

War Studies University

November 20, 2020

China's Fifth Plenum: domestic issues and international implications

Alicja Bachulska

The Fifth Plenum of the 19th Central Committee of the Communist Party of China was held in Beijing from 26 to 29 October 2020. One of its main outcomes was the publication of the draft proposal of the new, 14th Five-Year Plan (2021-2025) for National Economic and Social Development and the Long-Range Objectives Through the Year 2035. The pursuit of greater economic and technological independence (through the so-called “double circulation” strategy) came to the forefront of this year’s plenary session, together with topics such as innovations, industrial and military modernisation, growing urban-rural divide and the resulting socio-economic problems, just to name a few. The list of key issues discussed during the meeting suggests that China’s future policy will be increasingly inward-looking.

As far as the international environment is concerned, the Central Committee’s message focused on sidelining the problem of China’s rapidly deteriorating global image and presenting it as a “window of opportunity”. In other words, the government in Beijing wants to uphold the belief that the unfavourable global situation may serve as an additional impulse for growth despite mounting challenges, such as the ongoing strategic rivalry with the US or Brussels' increasingly assertive policy towards Beijing.

The overall message of the official communiqué summarising the Fifth Plenum seems clear: despite the lack of direct references to the tensions with the US in the document, China will tackle them indirectly by focusing on domestic development in order to limit the negative effects of the intensifying competition with Washington, both in the economic and strategic dimensions. However, the multidimensionality of the challenges facing the Chinese rulers may partially prevent or at least slow down the implementation of these ambitious plans.